

V E N D I M
Nr.19, datë 12.6.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i“ “
Gjergj Sauli	Anëtar i“ “
Alfred Karamuço	Anëtar i“ “
Kristofor Peçi	Anëtar i“ “
Kujtim Puto	Anëtar i“ “
Petrit Plloçi	Anëtar i“ “
Sokol Sadushi	Anëtar i“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i“ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 8.5.2003, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.24 Akti që i përket:

KËRKUES: GJERGJ BARDHAJ, përfaqësuar nga avokati Dino Leli, me prokurë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetuese i vendimeve nr.5, datë 1.2.2000 të Gjykatës së

Apelit Shkodër dhe nr.21, datë 7.1.2003 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 131/f e 134/g të Kushtetutës dhe ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”

Për shfuqizimin si antikushtetuese të vendimeve të mësipërme, kërkuesi Gjergj Bardhaj ka parashtruar përpara Gjykatës Kushtetuese këto shkaqe:

- Në gjykimin e bërë në Gjykatën e Apelit Shkodër nuk ka marrë pjesë asnjë avokat, qoftë edhe i caktuar kryesisht, duke shkelur kështu të drejtat e garantuara nga neni 31/ç i Kushtetutës.

- Gjykimi në shkallën e parë është bërë me avokat të caktuar kryesisht, i cili pa dijeninë e të akuzuarit ka ushtruar edhe të drejtën e ankimit kundër vendimit të dhënë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë.

- Shkeljet e mësipërme janë parashtruar edhe në rekurs, por në Dhomën e Këshillimit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, padrejtësisht ka vendosur mospranimin e rekursit, në vend që ta dërgonte këtë çështje në seancë gjyqësore.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Xhezair Zaganjori, përfaqësuesin e kërkuesit dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Me vendimin nr.76, datë 11.11.1999, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë ka dënuar Gjergj Bardhaj me 18 vjet burg për veprat penale të vrasjes me paramendim dhe të mbajtjes pa leje të armëve luftarake, të parashikuara në nenet 78 dhe 278/2 të Kodit Penal. Gjykimi është bërë në mungesë të të pandehurit, por me mbrojtës të caktuar kryesisht, i cili brenda afatit ligjor ka ushtruar edhe të drejtën e ankimit kundër vendimit të sipërcituar, duke kërkuar ndryshimin e cilësimit ligjor të veprës penale nga vrasje me paramendim (neni 78 i Kodit Penal) në vrasje me dashje (neni 76 i Kodit Penal). Me vendimin nr.5, datë 1.2.2000 Gjykata e Apelit Shkodër ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë.

Në zbatim të vendimeve të mësipërme, Gjergj Bardhaj është arrestuar dhe nga dhomat e paraburgimit Lezhë ka ushtruar të drejtën e rekursit kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Shkodër, duke pretenduar ndër të tjera se mbrojtësi i caktuar kryesisht nuk ka pasur asnjë tagër ta përfaqësojë në

Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Lezhë dhe se pa dijeninë e tij, mbrojtësi është ankuar në Gjykatën e Apelit Shkodër. Për më tepër, ai thekson se në gjykatën e apelit, pavarësisht nga ankimi i bërë, mbrojtësi i caktuar kryesisht nuk ka marrë pjesë ditën e gjykimit. Në rekurs pretendohet gjithashtu se edhe kualifikimi ligjor i veprës është bërë në kundërshtim me provat e administruara. Me vendimin nr.21, datë 7.1.2003 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit ka vendosur mospranimin e rekursit.

Pretendimi kryesor i kërkuarit në Gjykatën Kushtetuese, i cili është parashtruar edhe në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, qëndron në faktin se gjykimi i kësaj çështjeje në Gjykatën e Apelit Shkodër është bërë pa pjesëmarrjen e një mbrojtësi, qoftë edhe të caktuar kryesisht nga gjykata, gjë që sipas tij, përbën proces të parregullt ligjor.

Gjykata Kushtetuese, duke pasur parasysh edhe materialet e dosjes gjyqësore, çmon se në kuptimin që i jep procesit të rregullt ligjor neni 42 i Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe neni 6 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut, ky pretendim i kërkuarit është i drejtë.

Gjykata Kushtetuese thekson se barazia e armëve dhe e shanseve dhe lidhur ngushtë me këto edhe parimi i kontradiktoritetit, janë elemente thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Mbi këtë bazë, gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave, rëndësi të veçantë, merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve apo përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë. Në çdo fazë të gjykimit, asnjëra nga palët nuk duhet ta ndiejë vehten në pozita haptazi të disfavorshme përballë kundërshtarit të tij.¹

Për vetë natyrën e tyre, barazia e armëve dhe shanseve dhe për rrjedhojë vetë parimi i kontradiktoritetit, luajnë rol tepër të rëndësishëm sidomos në procesin penal, sepse në këtë rast, përballë personit të akuzuar për kryerjen e një veprë penale, normalisht është vetë shteti. Në këto kushte, kërkesat e mësipërme janë praktikisht në shërbim të mbrojtjes së personit të akuzuar, i cili gjatë gjithë procesit, deri në dhënien e vendimit përfundimtar nga gjykata, prezumohet si i pafajshëm. Pikërisht për këtë arsye, shteti duhet të ndërmarrë të gjitha masat ligjore për t'i siguruar atij ose përfaqësuesit të tij pjesëmarrjen në proces dhe përmes saj edhe mundësinë e njohjes dhe deklarimit për të gjitha faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që i referohen akuzës së bërë. Gjykata Kushtetuese ka parasysh se edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ka theksuar disa herë që garantimi i pjesëmarrjes së të akuzuarit ose mbrojtësit të tij në proces, në funksion të respektimit të kërkesave të mësipërme, vlen padyshim jo vetëm në shkallën e parë, por edhe në shqyrtimin e çështjes në shkallët e tjera të gjykimit, veçanërisht në rastet kur në këto gjykime parashikohet edhe zhvillimi i debatit me gojë.²

Në çështjen në gjykim, Gjykata Kushtetuese konstaton se të akuzuarit nuk i janë dhënë këto garanci në gjykimin e bërë në Gjykatën e Apelit Shkodër, duke u cenuar dukshëm e drejta e tij e mbrojtjes. Në fakt, rezultoi se Kryetari i Kolegjit të Gjykatës së Apelit Shkodër, i ka dërguar njoftim për ditën dhe orën e gjykimit të çështjes edhe Dhomës së Avokatisë Lezhë (mbrojtësit të caktuar kryesisht nga gjykata e shkallës së parë, i cili kishte bërë edhe ankimin kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë), por ky njoftim nuk ka asnjë konfirmim nga marrësi dhe nuk dihet nëse i është komunikuar ose jo mbrojtësit të caktuar kryesisht. Pavarësisht nga kjo, Gjykata Kushtetuese çmon se edhe sikur njoftimi i bërë me këtë rast të ishte i rregullt, Gjykata e Apelit Shkodër, në funksion të respektimit të kërkesës për barazinë e armëve dhe të shanseve dhe të parimit të kontradiktoritetit, nuk duhej të kishte vendosur për zhvillimin e gjykimit në mungesë të të pandehurit dhe të mbrojtjes, por duhej ta kishte shtyrë atë dhe të kishte marrë masat e duhura për të siguruar pjesëmarrjen e mbrojtësit, qoftë edhe të një tjetri të caktuar përsëri kryesisht.

Gjykata Kushtetuese çmon se nuk është i drejtë pretendimi tjetër i kërkuarit për proces të parregullt ligjor nisur nga fakti se gjykimi i çështjes në gjykatën e shkallës së parë është bërë me mbrojtës të caktuar kryesisht, i cili pa dijeninë e tij ka ushtruar të drejtën e ankimit kundër vendimit të dhënë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë. Në jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese është theksuar që në konceptin e mbrojtjes, përfshihet edhe e drejta e mbrojtësit të caktuar kryesisht për t'u ankuar kundër vendimit të dhënë nga gjykata e shkallës së parë.

¹ Shih vendimin e GjEDrNj, dt. 17.10.1993 në çështjen **Dombo Beheer B.V** kundër **Hollandës**, në A.274

² Ndër të tjera shih vendimin e GjEDrNj, dt. 19.02.1991, në çështjen **Alimena** kundër **Italisë**, në A.195-D

Duke pasur parasysh se pretendimet e mësipërme janë ngritur në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë dhe se ato janë thelbësore për procesin e rregullt ligjor, Gjykata Kushtetuese çmon se kolegji penal i kësaj gjykate, në Dhomën e Këshillimit, duhej të kishte vendosur kalimin e çështjes në seancë gjyqësore dhe jo të vendosej mospranimi i rekursit.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131/f e 134/g të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e 76 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

V E N D O S I:

- Shfuqizimin si antikushtetuese të vendimeve nr.5, datë 1.2.2000 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe nr.21, datë 7.1.2003 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes në Gjykatën e Apelit Shkodër.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.